

Управління фінансовими ресурсами підприємства як основа забезпечення його фінансової стійкості та розвитку

Сабліна Н. В. к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ns04111974@gmail.com

У сучасних умовах економічної турбулентності, зростання конкуренції та швидкої трансформації ринкових відносин ефективне управління фінансовими ресурсами стає ключовою передумовою стабільності та довгострокового розвитку підприємства. Погіршення доступу до капіталу, коливання вартості фінансових ресурсів, необхідність забезпечення платоспроможності та адаптації до нових регуляторних вимог зумовлюють потребу у формуванні гнучкої та збалансованої системи управління фінансовими потоками. Саме раціональне формування та використання фінансових ресурсів визначає можливості підприємства забезпечувати безперервність операційної діяльності, фінансувати інвестиційні проекти та своєчасно виконувати зобов'язання. Збалансоване управління фінансовими потоками дозволяє мінімізувати ризики ліквідності, оптимізувати вартість залученого капіталу та підтримувати належний рівень фінансової стійкості. За умов активної цифровізації та необхідності швидкого прийняття управлінських рішень особливої ваги набуває використання сучасних інструментів аналізу, прогнозування та стратегічного планування у сфері фінансового менеджменту.

У вітчизняній та зарубіжній економічній науці проблематика управління фінансовими ресурсами підприємства посідає важливе місце серед досліджень із фінансового менеджменту та стратегічного управління. Питання сутності фінансових ресурсів, особливостей їх формування, структурування, ефективного використання та оптимізації широко розглядаються у наукових працях. Дослідники наголошують, що раціональне управління фінансовими ресурсами є визначальним чинником забезпечення фінансової стійкості підприємства, його інвестиційного потенціалу та здатності підтримувати стабільний економічний розвиток.

Управління фінансовими ресурсами підприємства є однією з базових складових системи фінансового менеджменту, що забезпечує формування, розподіл, використання та контроль фінансових потоків з метою досягнення стратегічних і тактичних цілей розвитку підприємства. В умовах нестабільності економічного середовища та зростання конкуренції значення ефективного управління фінансовими ресурсами суттєво підвищується. Фінансові ресурси виступають основою функціонування підприємства, оскільки забезпечують реалізацію операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Їх обсяг, структура та ефективність використання визначають рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. У зв'язку з цим управління фінансовими ресурсами набуває стратегічного значення, формуючи передумови для забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз наукових підходів до визначення сутності управління фінансовими ресурсами свідчить про наявність різних трактувань даного поняття. Зокрема, воно розглядається як цілеспрямований процес формування, розподілу та контролю фінансових ресурсів [2], як система дій щодо оптимізації фінансових потоків [5], як сукупність методів і управлінських рішень [1], а також як інструмент забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства [3; 4]. Узагальнення цих підходів дозволяє визначити управління фінансовими ресурсами як комплексний, безперервний і системний процес, що інтегрує планування, аналіз, контроль і регулювання фінансової діяльності підприємства.

Зміст управління фінансовими ресурсами підприємства охоплює кілька взаємопов'язаних напрямів. Першим із них є формування фінансових ресурсів, що передбачає визначення потреби у фінансуванні та вибір джерел його залучення. При цьому важливого значення набуває оптимізація співвідношення власного і позикового капіталу, що впливає на рівень фінансових ризиків. Другим напрямом є розподіл і використання фінансових ресурсів,

який полягає у спрямуванні коштів на фінансування пріоритетних напрямів діяльності підприємства. Ефективність цього процесу визначається раціональністю прийнятих управлінських рішень та їх відповідністю стратегічним цілям розвитку підприємства.

Важливу роль відіграють контроль і аналіз фінансових ресурсів, що забезпечують оцінювання результативності фінансових рішень, аналіз показників ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості, а також виявлення відхилень і причин їх виникнення. Це створює підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Регулювання фінансової діяльності передбачає коригування фінансової політики підприємства відповідно до змін внутрішнього та зовнішнього середовища, що забезпечує адаптивність системи управління фінансовими ресурсами.

Метою управління фінансовими ресурсами є забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості підприємства. Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких завдань, як формування достатнього обсягу фінансових ресурсів, їх ефективний розподіл, оптимізація структури капіталу, підтримання платоспроможності та мінімізація фінансових ризиків [2; 4].

Система управління фінансовими ресурсами базується на сукупності принципів, які визначають логіку управлінських рішень. До них належать цілеспрямованість, системність, економічність, рентабельність, адаптивність, безперервність управління, а також ризик-орієнтованість та прозорість фінансової інформації.

Важливим елементом є механізм управління фінансовими ресурсами, який являє собою сукупність методів, інструментів і організаційних форм впливу на фінансові процеси підприємства. Він включає методичний, інструментальний, організаційний та інформаційно-аналітичний блоки, узгоджене функціонування яких забезпечує ефективне управління фінансовими потоками [1; 2].

Оцінювання ефективності управління фінансовими ресурсами здійснюється за допомогою системи кількісних і якісних методів. До кількісних належать коефіцієнтний аналіз, аналіз грошових потоків, оцінка рентабельності та фінансової стійкості, тоді як якісні методи дозволяють оцінити рівень організації фінансового управління та ефективність контролю. Додатково використовуються методи внутрішнього аудиту, експертної оцінки та аналізу відповідності фінансової політики підприємства стратегічним цілям.

Отже, управління фінансовими ресурсами підприємства є складною багаторівневою системою, яка поєднує стратегічні та оперативні аспекти фінансової діяльності. Його ефективність визначається здатністю підприємства забезпечувати фінансову стійкість, ліквідність та досягати поставлених цілей розвитку в умовах динамічного ринкового середовища.

Перелік використаних джерел

1. Ліснічук О. А., Добродзій Д. В. Управління фінансовими ресурсами підприємства: теоретичний аспект. *Modern Economics*. 2018. № 11(2018). С. 94-97. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V11\(2018\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V11(2018)-15).
2. Мішина С. В. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 19. С. 32–34. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/en/>
3. Погріщук Г. Б., Руденко В. В. Управління фінансовими ресурсами підприємств в ринкових умовах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Випуск 5. Частина 4. С. 107-110. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/236.pdf
4. Шаповал О. А. Ключові аспекти управління фінансовими ресурсами в сучасних умовах. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Економіка». 2022. Випуск 13. С. 150-154. URL: <https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/>
5. Шульга О. П. Управління фінансовими ресурсами промислового підприємства шляхом регулювання активності поточного кредитування. *Держава та регіони*. 2016. №4-5 (91-92). С. 60-68. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2016/4_2016/13.pdf?utm_source=chatgpt.com